

ՀԱՅ-ՌՈՒՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Իրավունքի և քաղաքականության ինստիտուտ

Համաշխարհային քաղաքականության և

միջազգային հարաբերությունների ամբիոն

Ուղղություն «Միջազգային հարաբերություններ»

Մագիստրոսական կրթական ծրագիր «Միջազգային հարաբերություններ և
դիվանագիտություն»

Մագիստրատուրայի ընդունելության քննության հարցաշար
2022-2023 ուսումնական տարի

1. Երեսնամյա պատերազմի արդյունքները: Միջազգային հարաբերությունների Վեստֆալյան համակարգի ձևավորումը
2. Ֆրանսիական մեծ հեղափոխության ազդեցությունը միջազգային հարաբերությունների վրա
3. Վիեննայի 1814-1815 թ.թ. համաժողովը և դրա արդյունքները: Միջազգային հարաբերությունների նոր համակարգի ձևավորումը
4. Եվրոպական քաղաքականության հիմնական ուղղությունները XXVII դարում: Ուժային հավասարակշռության խնդիրը
5. Գերմանիայի միավորումը և մեծ տերությունների դիրքորոշումը
6. Իտալիայի միավորումը և մեծ տերությունների դիրքորոշումը
7. Սան-Ֆրանցիսկոյի պայմանագիրը: Բեռլինի միջազգային համաժողովը
8. «Անտանտի» և «Եռյակ դաշինքի» կազմավորումը: Նոր աշխարհաքաղաքական իրադրությունը Եվրասիական տարածքում
9. «Սայքս-Պիկո» համաձայնագիրը և Ասիական Թուրքիայի բաժանումը
10. Դիվանագիտությունը Առաջին համաշխարհային պատերազմի տարիներին (1914-1918 թթ.)
11. Առաջին համաշխարհային պատերազմում պարտված երկրների հետ կնքված պայմանագրերը
12. Փարիզի խաղաղության համաժողովի նախապատրաստումը և բացումը: Վերսալյան պայմանագիրը
13. Ազգերի լիգայի ստեղծումը. հիմնական նպատակներն ու խնդիրները
14. Վաշինգտոնի համաժողովը և դրա որոշումները

15. Գերմանիայի ագրեսիայի սկզբնավորումը և Մյունխենյան դավադրությունը
16. Վերսալ-Վաշինգտոնյան համակարգի ճգնաժամը, մեծ տերությունների քաղաքականությունը 1930-ական թվականներին
17. Ռազմա-քաղաքական միություն կազմելու վերաբերյալ 1939 թվականի անգլո-ֆրանս-սովետական բանակցությունների ձախողումը
18. Չհարձակման վերաբերյալ 1939 թվականի սովետա-գերմանական պայմանագիրը
19. Մոսկվայի և Թեհրանի 1943 թվականի համաժողովները
20. «Մեծ եռյակի» համաժողովները Յալթայում և Պոտսդամում
21. Միավորված Ազգերի համաժողովը Սան-Ֆրանցիսկոյում: ՄԱԿ-ի Կանոնադրության ընդունումը
22. Գերմանական հարցը 1945-1949 թ.թ.: Գերմանիայի բաժանումը
23. Սառը պատերազմի առաջին ճգնաժամերը (Հունաստան, Թուրքիա, Իրան). «Տրումենի դոկտրինան»
24. Բրյուսելի պակտը և ՆԱՏՕ-ի ստեղծումը
25. Պաղեստինի հիմնահարցը Երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո և Իսրայել պետության ստեղծումը
26. Վարշավյան պայմանագրի ստեղծումը
27. Կարիբյան ճգնաժամ
28. Միջուկային սպառնալիքը և անվտանգության ապահովման խնդիրը «սառը պատերազմի» տարիներին
29. «Սառը պատերազմի» ավարտը և երկբևեռ համակարգի փլուզումը
30. «Միջազգային հարաբերություններ» հասկացության էությունը
31. Միջազգային հարաբերությունների չափանիշները
32. Միջազգային հարաբերություններ, արտաքին քաղաքականություն և դիվանագիտություն: Դրանց հարաբերակցությունը, ընդհանրությունը, տարբերությունը
33. Միջազգային հարաբերությունների արդի ուղղությունները. նեոռեալիզմ և նեոլիբերալիզմ
34. Միջազգային հարաբերությունների ներկա ուղղությունները. միջազգային քաղտնտեսություն, նեոմարկսիզմ
35. «Ակտոր» հասկացությունը միջազգային կազմակերպություններում
36. «Ազգային շահ» հասկացությունը, բովանդակությունը, օրինաչափությունը
37. Ազգային անվտանգությունը փոփոխվող աշխարհում
38. «Քաղաքական ռեալիզմի» անգլո-ամերիկյան դպրոցը և դրա գաղափարախոսական աղբյուրները
39. Գ. Մորգենթաուի քաղաքական ռեալիզմի սկզբունքները
40. «Տրադիցիոնալիզմ» և «մոդերնիզմ»
41. Ազգային շահերի ձևավորումը և ազգային անվտանգության սպառնալիքները
42. Ազգային անվտանգության դերը գլոբալ և տարածաշրջանային անվտանգության համակարգում
43. Քաղաքական իշխանության էությունը և բովանդակությունը

44. Իշխանության ներուժը
45. «Քաղաքական ռեժիմի» սահմանումը: Քաղաքական ռեժիմի տարատեսակները
46. Կառավարման ձևերը (միապետություն, հանրապետություն)
47. Պետության տարածքային կառավարման ձևերը (ունիտար, ֆեդերացիա, կոնֆեդերացիա)
48. Քաղաքական կուսակցությունների տեսակները: Քաղաքական կուսակցությունների տիպերը և գործառույթները
49. Հայաստանի առաջին հանրապետության հռչակումը և մեծ տերությունների դիրքորոշումը
50. Թուրք-հայկական 1920թ. պատերազմը և Հայաստանի Հանրապետության խորհրդայնացումը. Երկրորդ հանրապետության ծնունդը
51. Մոսկվայի և Կարսի 1921 թ. պայմանագրերը, Հայկական Հանրապետության տարածքային ամբողջականության խնդիրը
52. ԱՊՀ ստեղծման գործընթացը. կազմակերպության նպատակները և խնդիրները
53. ՀԱՊԿ-ի ձևավորումը. կազմակերպության կազմը, խնդիրները և նպատակները
54. ԵՄ ստեղծումը. կառուցվածքը, խնդիրներն ու նպատակները
55. Եվրագես-ի կազմավորումը. կազմը նպատակներն ու խնդիրները
56. ՕՊԵԿ-ի ստեղծումը. Կազմակերպության կազմը, խնդիրներն ու նպատակները
57. «Շանհայի համագործակցություն կազմակերպություն» կազմավորումը, կազմը, խնդիրներն ու նպատակները
58. Սև ծովի աշխարհաքաղաքական նշանակությունը
59. Կասպից ծովի աշխարհաքաղաքական նշանակությունը և դրա կարգավիճակի խնդիրը
60. Հարավային Կովկասի քաղաքական և տնտեսական ինտեգրացիոն գործընթացները
61. Հայ-ռուսական հարաբերությունների զարգացումը ռազմա-քաղաքական ոլորտում
62. Հայ-ռուսական տնտեսական հարաբերությունների զարգացման գործընթացները
63. Ադրբեջանաամերիկյան հարաբերությունների զարգացման հիմնական ուղղությունները
64. Հայ-իրանական հարաբերությունների զարգացման հիմնական ոլորտները և հեռանկարները
65. Ռուսաստանի աշխարհառազմավարական քաղաքականությունը Վրաստանի նկատմամբ
66. Հայ-թուրքական հարաբերությունները և դրանց խնդիրները
67. Իրանաադրբեջանական հարբերությունները
68. Ղարաբաղյան հակամարտության ծագման աղբյուրները

69. Ղարաբաղյան հիմնահարցի իրավաքաղաքական հիմքերը
70. Ղարաբաղյան կոնֆլիկտի կարգավորման հարցում ՌԴ, ԱՄՆ և Իրանի աշխարհաքաղաքական հետաքրքրությունները
71. ԵԱՀԿ-ի Մինսկի խմբի դիրքորոշման էվոլյուցիան Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցի կարգավորման գործում
72. Ռուսաստանի և Արևմուտքի հակադրությունը ուկրաինական հարցում
73. Տարածաշրջանային և այլ պետությունների աշխարհաքաղաքական հետաքրքրությունները Սիրիայում
74. Քրդական հարցը Մերձավոր Արևելքի աշխարհաքաղաքական գործընթացների համատեքստում
75. Թուրքիայի քաղաքականությունը Հարավային Կովկասում
76. Հայկական Սփյուռքի խնդիրները և ձևավորման առանձնահատկությունների փուլերը
77. Հայկական Սփյուռքի ինքնահաստատման փուլերը
78. Սփյուռքի ինստիտուտների ստեղծումը և դրանց գործունեությունը
79. Պետության արտաքին հարաբերությունների կառույցների էությունը և տեսակները
80. Դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատման գործընթացը: Վիեննայի կոնվենցիան դիվանագիտական հարաբերությունների մասին (1961 թ.)
81. Դիվանագիտական ներկայացուցչությունների ղեկավարների նշանակման և նրանց գործառության սկզբնավորման կարգը
82. Դիվանագիտական կորպուս: Դուայենի գործառույթները
83. Հյուպատոսական կորպուսը և դրա բնութագիրը: Հյուպատոսությունների գործունեությունը: Հյուպատոսական հարաբերությունների Վիեննայի 1963 թ. կոնվենցիան
84. Դիվանագիտական արտոնություններ և անձեռնմխելիություն
85. Դիվանագետի ինֆորմացիոն գործունեությունը դեսպանընկալ երկրում
86. Դիվանագիտական գրագրության փաստաթղթեր
87. Դիվանագիտական աստիճաններ ՀՀ-ի և ՌԴ-ի դիվանագիտական համակարգերում
88. Չճանաչված պետություններ, էությունը, տարբերությունները և խնդիրները
89. Զինված հակամարտությունների ազդեցությունը միջազգային պայմանագրերի վրա (օրինակներ)
90. Միջազգային պայմանագրերի իրագործումն ապահովող մեխանիզմները
91. Միջազգային հումանիտար իրավունքը որպես միջազգային իրավունքի բաղադրիչ
92. Ժողովրդական դիվանագիտությունը որպես արտաքին քաղաքականության կարևորագույն գործոն
93. Ժողովրդական դիվանագիտության ձևերն ու միջոցները, դերակատարները:
94. Ժոզեֆ Նայի «փափուկ ուժի» տեսությունը

95. «Փափուկ» և «կոշտ ուժի» համադրումը դիվանագիտական գործունեության մեջ
96. «Խելացի ուժը»՝ «Փափուկ ուժի» և «կոշտ ուժի» կիրառման կապող օղակ:
97. Հայկական դիվանագիտության խնդիրներն ու մարտահրավերները Եվրագես-ի, ԵՄ-ի, ՀԱՊԿ-ի և ՆԱՏՕ-ի և շրջանակներում
98. Ռուս-ամերիկյան հարաբերությունների արդի իրավիճակը, լարվածության պատճառները և հեռանկարները
99. Ամերիկյան արտաքին քաղաքականության նոր հայեցակարգի հիմնական սկզբունքները և նշանակությունը աշխարհաքաղաքական զարգացումների գործընթացում
100. Ամերիկյան քաղաքական վերնախավի կադրային վերջին փոփոխությունները և դրանց նշանակությունը միջազգային հարաբերություններում
101. Ամերիկա-Եվրոպա հարաբերությունների զարգացումը ներկա փուլում, հակասությունները և հեռանկարները
102. Ահաբեկչության հետևանք հանդիսացող զանգվածային հոսքը Եվրոպա: Քաղաքական և տնտեսական հետևանքները Եվրոպական երկրների համար
103. Չին-ամերիկյան հարաբերությունների առանձնահատկությունները և նշանակությունը համաշխարհային քաղաքականություն համար
104. Ամերիկյան դիվանագիտության խնդիրները համաշխարհային քաղաքականությունում գերակայության ապահովման ուղղությամբ: Երկբևեռ աշխատակարգի կայացման հնարավորություններն ու արգելքները
105. Հայկական դիվանագիտության առաջնային խնդիրները և մարտահրավերները աշխարհաքաղաքական գործընթացներում և տարածաշրջանային միջազգային հարաբերություններում
106. Մինսկի խմբի համանախագահների ինստիտուտը որպես սիմետրիկ մեխանիզմ Ղարաբաղյան հիմնահարցի կարգավորման գործընթացում
107. Ղարաբաղի հիմնահարցի Ժնևյան, Սանկտ-Պետերբուրգի և Վիեննայի որոշումների առկախման պատճառները և նշանակությունը կոնֆլիկտի կարգավորման համար
108. Նեոսուլամիզմի և պանթյուրքիզմի հայեցակարգը թուրքական արտաքին քաղաքականության զինանոցում
109. Թուրքիայի ռազմական ագրեսիան Սիրիայում
110. Թուրքիա-Ռուսաստան-Իրան համագործակցությունը Սիրիայում, ընդհանրություններն ու հակասությունները
111. Ռուս-ամերիկյան հետաքրքրություններն ու հակասությունները Սիրիայում
112. Մեծ Բրիտանիայի դերակատարությունը Արևմուտքի հակառուսական քաղաքական կամպանիայի գործընթացում
113. Հայ-թուրքական արձանագրությունների չեղարկումը Հայաստանի կողմից և նշանակությունը երկկողմ հարաբերությունների համար

114. Թուրք-ադրբեջանական միլիտարիզացիոն քաղաքականությունը Նախիջևանում և դրա վտանգավոր հետևանքները Հայաստանի ու տարաշրջանի համար

Աղբյուրների և գրականության ցանկ

1. Միավորված ազգերի կազմակերպության կանոնադրություն՝ ընդունված 1945թ. հոկտեմբերի 24-ին
2. Վիեննայի կոնվենցիան դիվանագիտական հարաբերությունների մասին՝ ընդունված 1961թ. ապրիլի 18-ին
3. Վիեննայի կոնվենցիան հյուպատոսական հարաբերությունների մասին՝ ընդունված 1963թ. ապրիլի 24-ին
4. Անկախ պետությունների համագործակցության կանոնադրություն՝ հաստատված 1993թ. հունվարի 22-ին

Հիմնական գրականություն

1. Торкунов А., Мальгин А. Современные международные отношения: учеб. пособие.— М.: Аспект Пресс, 2012. — 688 с.
2. Цыганков П.А. Теория международных отношений: учеб. пособие. — М.: Гардарики, 2003. — 590 с.
3. Современные международные отношения и мировая политика/под. ред. А. В. Торкунова/ М.: Просвещение, 2004. — 991 с.
4. Лебедева М. М. Политическое урегулирование конфликтов/ Учеб. пособие. - М.: Аспект Пресс, 1999. - 271 с.
5. Лебедева М. М. Мировая политика/ 2-е изд., испр. и доп. - М.: Аспект Пресс, 2007. - 365 с.
6. Протопопов А.С., Козьменко В.М., Елманова Н.С. История международных отношений и внешней политики России (1618-2000), Учебник для вузов/ Под ред. Протопопова А. С. – М.: Аспект Пресс, 2001.– 344 с..
7. Лебедева М. М. Мировая политика и международные отношения на пороге нового тысячелетия, М. : ООО "Издат. центр науч. и учеб. программ", 2000 . – 153 с.
8. Теория международного прогнозирования. Учебное пособие Дипломатическая академия МИД РФ. М.: Научная книга, 2002.-288 с.
9. История дипломатии / Под ред. В.П.Потемкина. – В 3-х т. – М., 1941-1945.

10. История дипломатии. – В 5-ти т. – Изд. 2-е, перераб. и доп., - Т.1-3. – М., 1959-1965.
11. Мухаев Р.Т. Политология. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007.- 495 с.
12. Навасардян . Г. «Актуальные проблемы политической культуры в современной дипломатии», Ереван, 2016 г-182 с.
13. Տիգրան Բալայան, «Բազմակողմ դիվանագիտություն», Դասախոսության նյութերի ժողովածու: Ամարաս հրատարակչություն, Երևան, 2013:
14. Соловьев А.И. Политология: Политическая теория, политические технологии. – М.: Аспект-Пресс, 2006. – 559 с.
15. Нартов Н.А. Геополитика. М.; ЮНИТИ-ДАНА: Единство, 2007. – 527 с.
16. Бжезинский З. Выбор. Глобальное господство или глобальное лидерство. Москва. Международные отношения. 2005. - 288 с.
17. Joseph S. Nye Soft power. The means to success in world politics, Ed.-Public affairs, 2014-191 pp.
18. Կարապետյան Ա. Վ., Միջազգային հարաբերությունները նոր ժամանակներում, Ոսումնաօժանդակ ձեռնարկ, Եր.: ԵՊՀ հրատարակչ. 2009թ.- 216 էջ
19. Հակոբյան Թ.Ա. - Հայացք Արարատից. Հայերը և թուրքերը, Եր.: Անտարես, 2012թ – 485 էջ:
20. Հայաստանի Ազատագրված Տարածքը և Արցախի հիմնախնդիրը. Վերլուծական և փաստագրական նյութերի ընտրանի, Խմբագիր՝ Արմեն Այվազյան, Եր.: Հայրենասիրություն մատենաշար, 2006 թ. - 369 էջ:
21. Օսկանյան Վ.Մ. - Անկախության ճանապարհով /նարագահի օրագրից/, Եր.: Անտարես, 2013 թ. - 284 էջ:
22. Վ. Բայրուրյան – Քրդերը, հայկական հարցը և հայ-քրդական հարաբերությունները պատմության լույսի ներքո, Մենագրություն, ՀՀ ԳԱԱ հրատ., Եր.: 2008 թ. - 421 էջ:
23. Нахаванди Ф. – Россия, Иран и Азербайджан. Исторические истоки внешней политики Ирана. Спорные границы на Кавказе. М.: Изд. Весь мир, 1996 – 177 с.
24. Золян С.Т. – Нагорный Карабах: Проблема и Конфликт. Ер.: Изд. Лингва, 2001 – 306 с.
25. Давтян В.С. – Энергетическая безопасность Армении и геополитические интересы

России на Южном Кавказе /монография/ Ер.: Изд. Антарес 2012 – 147 с.

26. Барсегов Ю.Г. Геноцид армян – преступление по международному праву/ – М. : Изд. дом "XXI век - Согласие", 2000 . – 240 с.
27. Международное право : учебник для академического бакалавриата . Т. 2 / [Ю.М. Колосов, Ю.Н. Малеев и др.] ; отв. ред. А.Н. Вылегжанин ; МГИМО (У) МИД России. М. : Юрайт ; Высшее образование, 2015. - 312 с.
28. Քոչարյան Վ. Վ. , Միջազգային իրավունք: ուսումնական ձեռնարկ – Եր.: Երևանի համալսարանի հրատարակչություն., 2002թ.-504 էջ

Լրացուցիչ գրականություն

1. Ալ. Խատիսյան, Հայաստանի Հանրապետության ծագումն ու զարգացումը, Բեյրութ, 1968:
2. Գ. Գալոյան, Հայաստանը և մեծ տերությունները (1917-1923թթ.), Երևան, 1999:
3. Գ. Պետրոսյան, ՀՀ հարաբերությունները Ռուսաստանի ոչ խորհրդային պետական կազմավորումների հետ (1918-1920թթ.), Երևան, 2011:
4. Гегам Петросян, Отношения Республики Армения с Россией (1918-1920гг.), Ереван, 2012.
5. Գ. Պետրոսյան, ՀՀ և Ուկրաինայի դիվանագիտական հարաբերությունների պատմությունից (1918-1920թթ), Երևան 2002:
6. Է.Զոհրաբյան, Սովետական Ռուսաստանը և հայ-իրանական հարաբերությունները (1920-1922թթ), Երևան, 1985:
7. Ռ. Հովհաննիսյան, Հայաստանի Հանրապետություն, հ. 1, Երևան 2005:
8. Կ. Սարգսյան, Հայ-վրացական հարաբերությունները (1918-1920թթ.), 2003:

Համաշխարհային քաղաքականության

և միջազգային հարաբերությունների

ամբիոնի վարիչի Ժ.պ.

ք.գ.թ., դոցենտ Էլամիրյան Ռ.

